

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A termékfelelősségről az Európai Unió Bírósága gyakorlatának és a hazai bírósági
döntéseknek a tükrében**

Szerző:

Dr. Harcsa Katalin

Debrecen, 2021. április 10.

I. Bevezetés

Tanulmányomban először a termékfelelősségre vonatkozó hazai szabályozás közvetlen előzményeire térek ki a magyar bírói gyakorlatban, ezt követően azt mutatom be, hogy a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény megalkotásával a hazai bírói gyakorlat hogyan változott, milyen tartalommal születtek, döntések arról, hogy a termékfelelősségi jogviszony szereplői kik lehetnek, milyen termékek és kár vonatkozásában merült fel a termékfelelősségi szabályozás alkalmazásának lehetősége. 2014. március 15. napjával az 1993. évi X. törvény hatályon kívül helyezésére került sor és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban Ptk.) 6:550.§-tól a 6:559.§-ig került szabályozásra a termékfelelősség - lényegében azonos módon a korábbi rendelkezésekkel -, azonban kifejezetten a Ptk. rendelkezéseire alapítottan hazai felsőbb bírósági gyakorlatról még nem beszélhetünk.¹

Az általam hivatkozott bírósági döntések a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény (a továbbiakban Tf. törvény) rendelkezéseit értelmezik. A hazai bírósági döntések bemutatása mellett az Európai Bíróság e tárgykörben hozott több ítéletre is kitérek.

II. Előzmények

Az uniós csatlakozásunkat megelőző több mint 10 évvel Magyarország az Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374/EGK irányelve hatására alkotta meg a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvényt. A törvény indokolása tartalmazta, hogy a megalkotásának okai között szerepelt, hogy Magyarországnak szándékában állt az Európai Közösséghez történő közeledés és majdani csatlakozás.²

A '80-as évek közepéig a hazai bírói gyakorlat az volt, hogy amennyiben a felperes a hibás termék gyártójával szemben támasztott igényt a bíróság azt nem találta megalapozottnak szerződéses kapcsolat hiányában, mert nem azzal szemben érvényesített igényt, akivel szemben a jogszabály alapján felléphetett volna. Szerződéses kapcsolatnak ugyanis lennie kellett, hiszen valakitől vásárolta

¹ Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:550.§-6:559.§-ig.

² 1993. évi X. törvény indokolása - a termékfelelősségről.

a terméket és a szerződéses kapcsolat minden esetben megelőzi a szerződésen kívül okozott kártérítési felelősség szabályainak alkalmazhatóságát.³

Azután, hogy az Európai Közösségek Tanácsa a termékfelelősségi irányelvet elfogadta és az hatályba lépett a Legfelsőbb Bíróság 1986-ban két döntésében is a szerződésen kívüli kártérítés szabályai szerint érvényesíthetőnek találta a fogyasztónak a gyártóval szembeni keresetét a hibás termék miatt. A Legfelsőbb Bíróság 1986. évi 501. számú eseti döntésében kimondta *„a jogellenesen okozott kárért fennálló felelősség a polgári jog általános felelősségi szabályok szerint alakul akkor is, ha a károkozó valamely termék előállítója, és az előállított termék okozta a kárt a vásárlónak. Ezen nem változtat az sem, ha a termék előállítója és a károsult között nincs szoros (szerződéses) jogviszony, illetőleg az sem, ha a jogosult egyébként harmadik személlyel szemben szerződéses jogviszony alapján kártérítési vagy egyéb (pl. szavatossági) igényvel felléphetne”*.⁴

A Legfelsőbb Bíróság az 1986. évi 512. sorszámú eseti döntésében is a termék gyártójával szembeni szerződésen kívüli kártérítés jogcímén történő igényérvényesítést érdemben vizsgálhatónak tartotta, és kimondta *„jogszabály tiltó rendelkezése hiányában azonban nincs akadálya annak, hogy a vevő, fogyasztó stb. közvetlenül a gyártóval, termelővel stb. szemben érvényesítsen igényt. Ezt az igényt éppen a termék hibája létesítette. A szerződéshez képest alapuló és szerződésen kívüli felelősség tartalmában, az igényérvényesítés módjában, bizonyításában eltérések vannak és a jogosult dönti el, hogy követelését mire kívánja alapítani. A kétféle helytállás között a különbség csupán az, hogy a jogosult általában a szerződéshez képest alapuló igényt érvényesítheti, mert ez számára egyszerűbb bizonyítási terhet jelent. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a jogosult a hibás terméket előállító gyártóval szemben igényt nem érvényesíthet.”*⁵

Ezt követően az 1993. évi X. törvény hatályba lépéséig a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásának megfelelően a bírói gyakorlat akként alakult, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339.§ (1) bekezdését alkalmazták a szerződésben részt nem vevő gyártó felelősségének megvizsgálása során.

³ Dr. Lábady Tamás: A termékfelelősségről. (Fogyasztóvédelmi szemle 2004. június) fvszemle.hu/archivum/2004_juniusi_szam/paragrafus/a_termekfelelossegrol/ (2021. február 15.)

⁴ Legfelsőbb Bíróság 1986. évi 501. sorszámú eseti döntése. (BH 1986. 501.)

⁵ Legfelsőbb Bíróság 1986. évi 512. sorszámú eseti döntése. (BH 1986. 512.)

III. Bírói gyakorlat

Dr. Lábady Tamás a termékfelelősséget eszmének nevezte, amely *„kinyitotta a szerződések hagyományosan bezárt, kétszemélyes relatív struktúráját, és kapcsolatot teremtett a szerződésben nem részes, de a szerződés tárgyával érintkező személyek és az áru - előállítók között”*.³

Az Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK Irányelve három esetben engedte csak eltérő szabály megállapítását, egyébként maximum jogharmonizációt irányzott elő.⁶

Mindezekből következően a termékfelelősségre vonatkozó nemzeti szabályokat mindig az irányelvvel és az európai bírósági gyakorlattal összhangban kell értelmezni.⁷

A szabályozás részletes ismertetésétől eltekintek, csak azon rendelkezésekre térek ki, amelyek vonatkozásában bírói döntések születtek árnyalva egyes fogalmak jelentését.

A hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami, törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló az Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK. irányelve (továbbiakban Irányelv) 13 preambulum bekezdésében akként rendelkezik, hogy *„a tagállamok jogrendszerében a károsult kártérítési igényvel élhet az ezen irányelvben megállapított felelősségen kívüli, szerződésen kívüli felelősség alapján; amennyiben ezek a rendelkezések szintén a fogyasztók hatékony védelmét kívánják elérni, akkor azokra ez az irányelv nem vonatkozik”*.⁶

Az Európai Bíróság az irányelv egyes rendelkezéseit értelmezve több döntésében is rámutatott arra, hogy az irányelvben foglaltak maximum harmonizációt írnak elő. Az Európai Közösségek Bizottsága és a Francia Köztársaság között folyamatban volt C-177/04 számú ügyben kimondta, hogy a francia nemzeti jognak az a rendelkezése az irányelv átültetését követően, hogy forgalmazók csak akkor felelnek a gyártóval azonos feltételek között a termék biztonságának hiányosságaiért, ha a termék gyártója ismeretlen, nem felel meg az irányelv rendelkezéseinek, ugyanis a francia jogszabályi

³ Dr. Lábady Tamás: A termékfelelősségről. (Fogyasztóvédelmi szemle 2004. évi júniusi szám) fvszemle.hu/archivum/2004_juniusi-szam/paragrafus/a_termekfelelossegről/ (2021. február 15.)

⁶ Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-ei 85/374. EGK irányelve.

⁷ Fuglinszky Ádám Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 588. oldal

rendelkezőkből a forgalmazó felelősség alóli mentesülése nem következett akkor, ha ésszerű határidőn belül a károsultnak megjelöli a terméket neki szállító kilétét.⁸

Az Európai Bíróság a Skov Æg kontra Bilka Lavprisvarehus A/S és Bilka Lavprisvarehus A/S kontra Jette Mikkelsen és Michael Due Nielsen C-402/03. számú ügyben is kimondta, hogy az irányelv teljes körűen kívánta harmonizálni az általa szabályozott kérdéseket és az irányelvben meghatározott felelősök körét kimerítő felsorolásnak kell tekinteni.⁹

Az Európai Bíróság a C-183/00 számú ügyben, amely María Victoria González Sánchez és Medicina Asturiana SA. között volt folyamatban kifejti, hogy az irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kifejezetten engedélyezi a tagállamoknak, hogy szigorúbb intézkedéseket fogadhatnak el, illetve fenntarthatnak akár a fogyasztó javára is. Minden olyan kérdésen, amit az irányelv szabályoz a harmonizációnak teljeskörűnek kell lennie.¹⁰

Mindezekből az is következik, hogy az Irányelv hatálya körébe tartozó esetekben csak a Ptk. 6:550.§-tól 6:559.§-ig terjedő szabályokat lehet alkalmazni eurokonform módon az Irányelvnek és az Európai Bíróság joggyakorlatának megfelelően.⁷

A jelenlegi hazai felsőbb bírósági gyakorlat a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvényt alkalmazta.

Először arra vonatkozóan ismertetek eseti döntéseket a hazai bírói gyakorlatból, hogy ki lehet igényérvényesíthető abban az esetben, ha a hibás termék más dologban okoz kárt.

A Fővárosi Ítéltábla Gf.10.41.276/2003/6. számú ítéletében arra mutatott rá, hogy a felperes termékfelelősség alapján igényt nem érvényesíthet, mivel őstermelők integrátoraként dolgozott,

⁸ Az Európai Közösségek Bizottsága v. Francia Köztársaság C-177/04. számú ügy Európai Bíróság ítélet rendelkező része, (49), (55) bekezdései [/curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=57661&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964](https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=57661&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964) (2021. február 15.)

⁹ Skov Æg kontra Bilka Lavprisvarehus A/S és Bilka Lavprisvarehus A/S kontra Jette Mikkelsen és Michael Due Nielsen C-402/03. számú ügy (33) bekezdés curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=57286&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1368974 (2021. február 15.)

¹⁰ María Victoria González Sánchez kontra Medicina Asturiana SA C-183/00. számú ügy, Európai Bíróság (27), (28), (29), (30) bekezdései [eur_lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0183](https://eur.lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0183) (2021. február 15.)

⁷ Fuglinszky Ádám Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 590. oldal

másrészt pedig saját maga ipari felhasználási célra paradicsomot termesztett és ehhez kapcsolódott a kárigénye. Mivel a károsodott dolog szokásos rendeltetése szerint nem magánhasználat vagy magánfogyasztás tárgya volt, így sikerrel a felperes termékfelelősségi szabályozás alapján igényt nem érvényesíthetett. A felperes az alperes által forgalmazott gombaölő szer hibájára hivatkozott. Megjegyzendő, hogy ugyan a felperes az igényét a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvényre alapította, azonban a peres eljárás idején hatályban lévő polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez kapcsolódó bírói gyakorlat értelmében a bíróságot a felperes által megjelölt jogcím nem kötötte, ezért a bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339.§ (1) bekezdése alapján szerződésen kívüli kártérítés jogcímén is vizsgálta az igény alaposágát. A kereset azonban így is elutasításra került, ugyanis megállapították, hogy a kár a rendkívüli időjárás, a szokatlanul intenzív gabonafertőzés és felperesi közrehatás miatt mindenképpen bekövetkezett volna.¹¹

A Debreceni Ítéltábla is Pf.2.20.640/2013/7. számú ítéletében megállapította, hogy a termékfelelősség alapján csak akkor lehet megalapozott a kereset, hogyha magánhasználatra vagy magánfogyasztásra rendelt dolog hibájáról van szó, a perbeli esetben pedig a felperes az alperessel gazdasági tevékenysége körében kötött szerződést, az alperes a felperes részére a konzervuborka termesztéséhez a palántát, növényvédőszer, műtrágyát, a termeléshez szükséges talajtakarót, csepegtetőcsövet, uborkahálót biztosította, így a felperes fogyasztónak nem volt tekinthető. A termék, amely vonatkozásában a felperes hibára hivatkozott az a műtrágya volt.¹²

Az alábbiakban ismertetett döntések pedig arra vonatkozóan tartalmazznak iránymutatást, hogy termékfelelősség alapon kivel szemben érvényesíthető az igény.

Az Európai Bíróság C-127/04. számú ügye, amely Declan O'Byrne és Sanofi Pasteur MSD Ltd., valamint Sanofi Pasteur SA. között volt folyamatban a gyártó fogalmát értelmezte. Kimondta, hogy jelentősége van annak, hogy az értékesítési láncon belül mennyire a gyártási folyamathoz kapcsolódó résztvevőről van szó. Az előbbieken megjelölt döntésben ugyanis a francia cég gyártó az angol társaságnak továbbította az oltóanyagot, amely a francia cég 100%-os leányvállalata volt és egyúttal a terméknek az Egyesült Királyságbeli forgalmazója is. Az Európai Bíróság döntése értelmében azt kell eldönteni,

¹¹ Fővárosi Ítéltábla Gf. 10.41276/2003/6. számú ítélet.

¹² Debreceni Ítéltábla Pf.2.20.640/2013/7. számú ítélet.

hogy a gyártó 100%-os tulajdonában lévő leányvállalat mennyire kapcsolódik az érintett termék gyártási folyamatához és e körben nincs annak jelentősége, hogy egyébként eltérő jogalanyokról van szó és annak sem, hogy a leányvállalat fizetett-e az oltóanyagért vagy sem. Annak azonban jelentősége lehet, hogy eltérő termelési tevékenységet végez-e vagy ellenkezőleg.¹³

A Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21.578/2008/6. számú ítéletében foglalkozott azzal, hogy termékfelelősségi alapon kivel szemben érvényesíthető az igény. Az ítélet tartalmazta azt, hogy a felperes az, akit terhel a bizonyítás a tekintetben, hogy termékfelelősségi alapon az általa megjelölt alperesekkel szembeni érvényesítheti az igényt. A felperes hivatkozása szerint a balesetet okozó szódásszifont az I. r. alperes hozta forgalomba és a II. r. alperes gyártotta. Az alperesek ezt vitatták és a felperesnek nem sikerült bizonyítania. Az alapeljárásban beszerzett szakértői vélemény megállapította, hogy a II. r. alperes által gyártott palackok más formázó szerszámmal készülnek, más kiképzésűek, mint a perbeli palack. A felperes sem az nem bizonyította, hogy az I. r. alperes hozta forgalomba a balesetet okozó szódásszifont, sem azt, hogy a II. r. alperes gyártotta.¹⁴

Azt, hogy mi minősül terméknek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 6:551.§-a nagyon röviden fogalmazza meg: minden ingó dolog, akkor is, ha utóbb más dolog alkotórészévé vált. Az Irányelv 2. cikke egyértelműen meghatározza, hogy a termék fogalma magába foglalja a villamosenergiát is.⁶

A termék fogalmából következik az is, amit a Tf. törvény indokolása egyértelművé tesz, hogy az nem terjed ki az ingatlanra, illetőleg a szolgáltatások és munkavégzés körébe tartozó teljesítmények körére.²

Az új Ptk. magyarázata szerint a termékek körébe sorolhatóak az Európai Bizottság állásfoglalása értelmében a számítógépalkatrészek (hardver), a számítógépes programok (szoftver), mint informatikai javak is.¹⁵

¹³ Declan O'Byrne v Sanofi Pasteur MSD Ltd and Sanofi Pasteur SA. C-127/04. számú ügy Európai Bíróság ítélet (29), (30) bekezdései curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=55647&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹⁴ Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21.578/2008/6. számú ítélet

⁶ Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK irányelve.

² 1993. évi X. törvény indokolása a termékfelelősségről.

¹⁵ Az új Ptk. magyarázata VI/Vl. könyv (a sorozat főszerkesztője Petrik Ferenc, a kötet szerkesztője: Welmann György) 492-493. oldal HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2013.

Az Európai Bírósági döntéseket vizsgálva megállapítható, hogy bár a jogi szabályozás egy általános széleskörű termékfogalom meghatározást célozta meg a döntések a termékek egy szűk csoportjára vonatkoznak, leginkább az egészségügyi szolgáltatás során felhasznált gyógyszerek, orvostechnikai eszközök, kémiai anyagok jelennek meg termékként. A hepatitisz B elleni oltóanyag az Európai Bíróság C-621/15. számú ítéletében,¹⁶ szívritmus szabályozó, beültethető kardioverter defibrillátor szerepelt a C-503/13. és C-504/13. számú Európai Bírósági döntésben¹⁷, gyógyszer készítmény a C-310/13. számú európai bírósági ítéletben¹⁸, fűthető ágybetét hőmérséklet-szabályozó rendszer a C-495/10. számú ügyben¹⁹, oltóanyagok a C-358/08 és C-127/04. számú ügyekben ^{13,20}, kórház áramfejlesztőjéhez gyártott váltakozó áramú generátor a C-285/08. számú ügyben²¹, a transfúzióhoz használt vér szerepelt termékként C-183/00 számú ügyben.¹⁰, kórház által készített anyag, amit a vesetranszplantáció előtt alkalmaztak²² a C-203/99. számú ügyben.

A hazai bírói gyakorlatban a termékek szerte ágazóbb csoportjával kapcsolatban történt igényérvényesítés, amely egyúttal azonban nem jelenti azt, hogy a termékfelelősségi alapon megalapozott volt a felperes vagy felperesek keresete. Termékként szerepelt például a szódásszifon¹², a faszén gyújtó olaj grillezéshez használva²³, csaptelep²⁴, megjelent termékként a

¹⁶ N.W, L.W, C.W. v. Sanofi Pasteur MSD SNC., Caisse primaire d'assurance maladie Des Hands - de-Seine Carpinco között folyamatban volt ügy, C-621/15. Európai Bírósági ítélet. curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=192054&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1346936 (2021. február 15.)

¹⁷ Boston Scientific Medizintechnik GmbH. v. AOK Sachen- Anhalt Die Gesundheitskasse és Betriebskrankenkasse RWE, C-503/13., C-504/13. számú egyesített ügy Európai Bírósági ítélet curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162686&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=18&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹⁸ Nordisk Pharma GmbH v. S. C-310/13. számú ügy, Európai Bírósági ítélet curia.europa.eu/juris/document/documents.jsf?text=&docid=159824&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹⁹ Centre hospitalier universitaire de Besançon v. Thomas Dutruex és Caisse primaire de 'assurance maladie du Jura, Európai Bírósági ítélet C-495/10. számú ügy curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=117194&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹³ Declan O'Byrne v Sanofi Pasteur MSD Ltd and Sanofi Pasteur SA. C-127/04. számú ügy Európai Bíróság ítélet curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=55647&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

²⁰ Aventis Pasteur SA v. OB C-358/08 számú ügy Európai Bíróság ítélete curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76602&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

²¹ Moteurs Leroy Somer v. Dalkia Francia & Ace Europe C-285/08 számú ügy Európai Bírósági ítélet curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=74809&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹⁰ María Victoria González Sánchez v. Medicina Asturiana SA C-183/00. számú ügy, Európai Bíróság ítélete eur_lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0183 (2021. február 15.)

²² Henning Veedfald v. Århus Amst Kommune C-203/99. számú ügy Európai Bíróság ítélete eur_lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:61999CJ00203 (2021. február 15.)

¹² Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21.578/2008/6. számú ítélet.

²³ Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.599/2008/11. számú közbenső ítélet

²⁴ Kúria Pfv.VIII.20.168/2012/7. számú ítélet

vadászpuska²⁵, a cserép, amit építkezéshez használnak²⁶, növényvédő szer²⁷, műanyagpalack²⁸, sarokszelep²⁹, motorkerékpár³⁰, kerékpár³¹, gépjárműbe szerelt hengerpersely³² és szódavízgyártó készülék³³.

A termékek esetében is lehetnek olyan dolgok, amelyeknek az irányelv, illetve a törvény szerinti termék jellege vita tárgyát képezheti. A rendelkezésre álló felsőbb bírói döntések között ilyenre példát nem találtam.

A termékek átfogó fogalma viszont nem vonatkozik a szellemi termékekre.³

A szakirodalomban kérdésként fogalmazzák meg azt, hogy a szellemi termékek esetén, amelyek fizikai dolog formájában jelennek meg például könyvben, DVD-n, és az információk hibája esetén a termékfelelősség szabályai alkalmazhatók-e.⁷

Ezzel a kérdéskörrel a szakirodalom foglalkozott még eddig a bírói esetjog nem. Az általam vizsgált bírósági döntésekben az nem volt kérdés, hogy az adott termék a jogszabály által meghatározott termékfogalom körébe tartozik, a vizsgálat tárgyát más képezte: termékfelelősségi jogszabályi rendelkezés alapján érvényesíthető-e az igény az igényérvényesítő személyére, a károsodott dologra figyelemmel, illetve fennáll-e a hiba.

A termékhiba megfogalmazására a Ptk. 6:554.§ (1) bekezdésében az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban került sor. Nagyon lényeges az általában elvárható biztonság követelményének rögzítése. Már a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény indokolása is tartalmazta azt, hogy a hibafogalom újdonsága egy objektív kategóriát jelent, az általános használo,

²⁵ Kúria Pfv.III.20.648/2016/9. számú közbenső ítélet

²⁶ Kúria Pfv.V.21.386/2016/7. számú ítélet

²⁷ Fővárosi Ítéletábla Pfv.6.20.171/2012/6. számú ítélet

²⁸ Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.528/2001/5. számú ítélet

²⁹ Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.23.641/1998. számú ítélet

³⁰ Fővárosi Ítéletábla Pf.21.312/2008/3. számú végzés

³¹ Fővárosi Ítéletábla Pf.8.21.869/2012/4. számú ítélet

³² Kúria Gfv.IX.30.335/2011/8. számú végzés

³³ Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.923/2001/4. számú ítélet

³ Dr. Lábady Tamás: A termékfelelősségről. (Fogyasztóvédelmi szemle 2/2004.)
fvszemle.hu/archivum/2004_juniusi_szam/paragrafus/a_termekfelelossegről/(2021. február 15.)

⁷ Fuglinszky Ádám Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 615., 619-620. oldal.

fogyasztói kör magas szintű elvárását az adott termék vonatkozásában. Nem a gyártó által megfogalmazott elvárhatóságot, biztonsági követelményeket tükrözi.²

A termékhiba nem azonos a hibás teljesítéssel, ugyanis ez utóbbi esetben szerződéses kapcsolatról van szó, amikor is a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szerződésben vagy jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek a Ptk. 6:157.§ (1) bekezdése értelmében. A termékfelelősség akkor kerülhet szóba, hogyha a termék az általában elvárható biztonságot nem nyújtja.⁷

A szakirodalom a termékhiba vonatkozásában megkülönbözteti a gyártási hibát, ami a termelés előállítás stb. folyamatában keletkezik; a konstrukciós vagy tervezési hibát, amikor a termék gyártásának alapjául szolgáló tervek a hibásak (pl. a gyártó mellőzi, illetve nem megfelelően alkalmazza a tudomány és technika ismereteit, illetve a hibás figyelemfelhívás, tájékoztatás miatt jelentkező hibákat).^{7, 34}

Az általában elvárható biztonság fogalmát árnyalta az Európai Bíróság két döntésében is. A C-661/15. számú ügyében, amely X BV és Staatssecretaris van Financiën között volt folyamatban előzetes döntéshozatali eljárásban, amely csak érintőlegesen foglalkozott a termékfelelősségre vonatkozó irányelv értelmezésével, figyelemmel arra, hogy gépjárművek utáni vámok visszatérítésével volt kapcsolatos az elbírálandó kérdés. Az Európai Bíróság megállapította, hogy a gépjárművek és a tengelykapcsoló természetére figyelemmel jogos és ésszerű a magasabb biztonsági szint megkövetelése, mivel azok használata a gépjárművezetők, az utasok és harmadik személyek testi épségére és életére nézve jelentős kockázattal járnak és ha e biztonsági követelmény nem teljesül, a gyártással összefüggésben fennáll a tengelykapcsoló meghibásodásának kockázata, akkor ezek a gépjárművek nem rendelkeznek a jogosan elvárható tulajdonságokkal, így azokat ennél fogva hibásnak kell tekinteni.³⁵

² 1993. évi X. törvény indokolása a termékfelelősségről.

⁷ Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 631., 632., 634. oldal

³⁴ Dr. Szikora Veronika - Dr. Fézer Tamás: A termékfelelősség szabályozási modelljei az EU-ban és az USA jogrendszerében / Fogyasztóvédelmi Szemle 2009. júniusi szám link: fvszemle.hu/archivum/2009_juniusi_szam/kilato/termekfelelosseg_szabalyozasi_modelljei_EUban_es_USA_jogrendszerben (2021. február 15.)

³⁵ X. BV. v. Staatssecretaris van Financiën C-661/15 számú ügy Európai Bíróság ítélete (30), (31) bekezdései curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=195434&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1342389 (2021. február 15.)

Az Európai Bíróság a C-503/13 és a C-504/13 szám alatt egyesített ügyekben megállapította, hogyha azonos termékcsoporthoz vagy azonos gyártási sorozathoz tartozó termékek esetében hibalehetőséget állapítottak meg, akkor ez alapján hibásnak lehet minősíteni az ilyen termékeket anélkül, hogy a termékben meg kellene állapítani ezt a hibát. Az Európai Bíróság döntésében kifejtette azt is, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése értelmében a termék akkor minősül hibásnak, ha nem nyújtja a jogosan elvárható biztonságot, ezt pedig a széles vásárlóközönség által támasztott jogos elvárásra tekintettel kell megítélni. Mindig a termékek rendeltetései, jellemzői és objektív tulajdonságaira, mint a termékkel célba vett felhasználói csoport sajátosságaira tekintettel kell az értékelést megtenni. Az előbbieken megjelölt számú jogvitában szereplő termékek a szívritmus-szabályozók és beültethető kardioverter defibrillátorok voltak, vagyis orvostechnikai eszközök, amelyek funkciójára és az azokat használó betegek különösen sérülékeny helyzetére tekintettel az Európai Bíróság kimondta, hogy a jogosan elvárható biztonsági követelményeknek különösen magas a szintje.¹⁷

A hazai bírói gyakorlatban több esetben is a termékfelelősségi igényérvényesítés mint jogcím felmerült, azonban nagyon kevés az az eset, amikor kúriai, ítéletábrai szinten megalapozottan került sor termékfelelősségi jogviszony alapján az igényérvényesítésre.³⁶

A Ptk. 6:554.§ (3) bekezdése értelmében - az Irányelvvel összhangban - a termék hibáját a károsultnak kell bizonyítania.

Az alábbiakban ismertetésre kerülő hazai bírói döntésekből is látszik, hogy a károsultat terhelő termékhiba bizonyítása nem egyszerű, igazságügyi szakértő közreműködését igénylő szakkérdés.

Sikeres volt a termékhiba bizonyítása a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.648/2016/9. számú közbenső ítéletével elbírált ügyben. Az alapul szolgáló tényállás szerint a felperes vadászatot vett részt, amikor az alperes által gyártott puskacsövet, a két évvel korábban vásárolt vadászpuskát

¹⁷ Boston Scientific Medizintechnik GmbH. v. AOK Sachsen-Anhalt Die Gesundheitskasse és Betriebskrankenkasse RWE, C-503/13., C-504/13. számú egyesített ügyek Európai Bíróság ítélete (41, 38, 39 bekezdések) curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162686&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=18&cid=1349964 (2021. február 15.)

³⁶ Dr. Harcsa Katalin: A termékfelelősség jogintézményének hazai szabályozása és bírói gyakorlata kitékintéssel az Európai Bíróság döntéseire, Szakdolgozat 2020. Fogyasztóvédelmi szakjogász képzés levelező tagozat, Debreceni Egyetem Állami és Jogtudományi Kar, kéziratban.

használta hozzávaló lőszerrel és egy lövése során baleset érte. A fegyver zárszerkezete kinyílt, a fegyverből hátrafelé kirepülő zárdugattyú pedig a felperes jobb arcfelének vágódott a zárszerkezetben csappantyúlyukadással összefüggésben befúvó löporgázok következtében. Az elsőfokú bíróság az alperesi gyártó teljes kártérítési felelősségét megállapította a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény alapján, ugyanis az alperes a tételesen felsorolt kimentési okok egyikével sem tudta magát kimenteni. Az elsőfokú eljárásban igazságügyi szakértői vélemény beszerzésére került sor. Az igazságügyi szakértő megállapította, hogy a baleset kizárólag az alperes által gyártott fegyver zárszerkezetének a lövés folyamatban létrejött kireteszelődése következtében történhetett. A lövés közbeni zárkinyílás létrejöttéhez a szakértő szerint több külön - külön sem gyakori jelenség együttes fellépése volt szükséges. Így az elsütött lőszer csappantyújának kilyukadása, az, hogy a lőszer gáznyomás lefutásának elégségesnek kell lennie a reteszeltet vezérlő hüvely és az ütőszeg rugóik ellenében történő hátra nyomásához, emellett nagy valószínűséggel, de nem feltétlenül a fegyver biztosítóján lévő gombot a lövőnek nyomva kell tartani, mely utóbbi azonban nem tekinthető helytelen fegyverkezelésnek. Az igazságügyi szakértői vélemény azt is tartalmazta, hogy a fegyvergyártók számára ismert a csappantyúlyukadás jelensége és a perbeli fegyverszerkezet arra utal, hogy a tervezők számoltak is ezzel a jelenséggel. A fegyver az úgynevezett C.I.P. nemzetközi vizsgálaton megfelelt, azonban ezek a nemzetközi előírások arra szolgálnak, hogy a legnyilvánvalóbb anyagszerkezeti vagy gyártásméret előírásának megfelelő fegyver kerülhessen csak forgalomba és a vizsgálat a konstrukcióbeli hibák kiszűrésére nem alkalmas. A jogerős ítéletben az is rögzítésre került, hogy a vadászpuskától elvárható biztonság nyújtására nem volt alkalmas a perbeli termék.²⁵

Ez az eseti döntés is mutatja azt, hogy a károsultat terhelő termékhiba bizonyítása nem egyszerű, hanem összetett kérdés.

A Kúria Pfv.VIII.20.168/2012/7. számú ítéletének alapjául szolgáló tényállás szerint a felperesi biztosító és a biztosítottja között épületbiztosítási szerződés állt fenn lakóingatlan vonatkozásában. A kivitelező vásárolta az alperes által gyártott csaptelepet, amit felszerelt a biztosított ingatlanban. A megvásárolt csaptelep eltört és a kiömlő víz kárt okozott. A peres eljárás során kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy a kárt, a csaptelep törését kizárólag gyártási, öntési hiba okozta. A jogerős ítéletben megállapításra került, hogy az, hogy a csaptelepek a szükséges hatósági előírásoknak

²⁵ Kúria Pfv.III.20.648/2016/9. számú közbenső ítélet.

megfeleltek és az előírt engedélyekkel rendelkeztek nem zárták ki azt, hogy a hibás csaptelep okozta a kárt. Az alperes, mint gyártó termékfelelősségre vonatkozó jogi szabályozás alapján felelősséggel tartozott.²⁴

Nem volt megalapozott a felperes keresete a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság szerint Pfv.V.20.224/2016/8. számú ügy alapját képező eljárásban. A felperes keresetében a hengerpersely anyaghibájára hivatkozott. Az igazságügyi szakértő az anyagvizsgálat eredményeképpen azt állapította meg, hogy kizárt, hogy a hengerpersely a forgalomba hozatal időpontjában gyártási hibás lett volna. A kereseti kérelem elutasítására került sor.³⁷

A tételes jogi szabályozás alapján a gyártó bizonyítási kötelezettségébe tartozik a törvényben meghatározott mentesülési okok bizonyítása, amelyek egyike az előbbi eseti döntésben szereplő ok, hogy a termék a forgalombahozatal időpontjában hibátlan volt és a hiba oka később keletkezett.

Ugyancsak nem vezetett sikerre a felperes termékfelelősségre alapított kártérítési igénye a Kúria felülvizsgálati eljárás keretében hozott Pfv.V.21.386/2016/7. sorszámú ítéletének alapját képező eljárásban. A felperes a tulajdonában álló családi ház lakó és melléképülete tetőszerkezete fedéséhez az I. r. alperestől, mint forgalmazótól vásárolt és a II. r. alperes által gyártott alap-, kúp-, szellőzőcserepek, továbbá kezdő érgerinccserepek és hármás elosztó kúpcserepek vonatkozásában jelölt meg hibát. A felperes az alapeljárásban az I. r. alperest jótállási és szavatossági, a II. r. alperest pedig termékfelelősségi jogcímen perelte. Az elsőfokú eljárásban az igazságügyi építész szakértő megállapította, hogy a cserepek felületi érdességét adó szemcsézettség gyártási eredetű, de ezek csak esztétikai hibát eredményeznek, az élek mentén lévő kisebb pattogzások a szállítás, rakodás vagy kivitelezés során keletkezhetnek, a kúpelosztó cserepek környezetének szennyeződése kivitelezési hiba, a felületi sérülések a gyártás, szállítás során nem alakulhattak ki. A látszó élek érdessége gyártástechnológiai sajátosság, de nem minősül hibának, a tető összességében hibátlanak mondható. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét helybenhagyta, a Kúria pedig a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.²⁶

²⁴ Kúria Pfv.VIII.20.168/2012/7. számú ítélet.

³⁷ Kúria Pfv.V.20.224/2016/8. számú ítélet.

²⁶ Kúria Pfv.V.21.386/2016/7. számú ítélet.

Nem volt megalapozott a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igénye a termékfelelősségről szóló törvény alapján az alperessel szemben a Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.923/2001/4. számú ítéletének alapját képező eljárásban. Az alapul szolgáló tényállás szerint a felperes kezében felrobbant a szóдавízgyártó készülék, amit az alperes forgalmazott. A jogerős ítéletben a felperes keresetét elutasította a bíróság, mert nem tudta a termék hibáját bizonyítani. A jogerős ítélet indokolása szerint a készülék rendeltetésszerű használata során a felső részen elhelyezkedő hídra nem szabadul olyan erő, ami törést okozhatna. *„A felperes ugyanis a baleset előtt kicserélte a patron, majd vizet töltött a készülékbe és megnyomta a gázadagolót, miután elkészített szóдавíz nem folyt le az odakészített pohárba, a készülék felső részét kiemelte, majd vízszintes helyzetben tartva jobb kezével a patron, a bal kezével a készülék felső részét fogta meg az adagológomb két oldalán. A bal kezével a nyomógombot lenyomta, miközben a patron ki-be csavargatta, ennek során a patron és a tartály közötti híd eltört és a patron elszabadult.”* Legfelsőbb Bíróság ítéletében kifejtette, hogy ez nem ésszerű, rendeltetésszerű, szokásos és elvárható használata a készüléknek és ez okozta a balesetet, a termékhiba pedig nem állapítható meg.³³

A kárt, a hibát, valamint a hiba és a kár közötti összefüggést az Irányelv 4. cikkén alapuló magyar szabályozás szerint a károsultnak kell bizonyítania. Figyelemmel arra, hogy a hazai joggyakorlatban kevés döntés született nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy bizonyítottság milyen szintjét várja el a károsulttól a hiba és a kár közötti okozati összefüggés bizonyítása körében. Az azonban kijelenthető, hogy bírói gyakorlat az általános, szerződésen kívüli kártérítési kárfelelősségi szabályoknál szigorúan alkalmazza az okozati összefüggés bizonyítását. Fuglinszky Ádám véleménye szerint *„a hazai gyakorlatban kialakított okozatossági kritériumok és elméletek alkalmazása nem járhat azzal a következménnyel, hogy a kimentési okok „területére tévedve” ezek vonatkozásában is „visszafordítja” a bizonyítási terhet, mert „ez a jogalkalmazási gyakorlat bizonyosan a közösségi jogba ütközne”.*⁷

Végezetül a termékkár vonatkozásában rendelkezésre álló Európai Bírósági és hazai bírói gyakorlatból ismertetek néhány döntést.

³³ Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.923/2001/4. számú ítélete.

⁷ Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 594. oldal

Az Irányelvvel összhangban a Ptk. 6:552.§-a határozza meg a termékkárt, amely a) valakinek a hibás termék által okozott halála, testi sérülése, vagy egészségkárosodása miatt bekövetkezett kára; és b) a hibás termék által más dolgokban okozott, a kár bekövetkeztekor 500 eurónak a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyama szerinti forintösszegeknél nagyobb összegű kára, ha a károsodott dolog szokásos rendeltetése szerint magánhasználat vagy magánfogyasztás tárgya és azt a károsult is rendszerint ilyen célra használta. Az előbbiekben idézett jogszabályi rendelkezésből is következik, hogy a termékben bekövetkezett hibával kapcsolatos igény nem érvényesíthető a termékfelelősségre vonatkozó szabályozás alapján. Az Irányelv 9. cikke tartalmazza a kár vonatkozásában azt is, hogy ez a cikk nem érinti a tagállamoknak a nem anyagi kárra vonatkozó rendelkezéseit.⁶

A korábbi szabályozás, a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény 1.§ (4) bekezdésének a) pontja tartalmazta, hogy kár valakinek a halála, testi sérülése vagy egészségkárosodása folytán bekövetkezett nem vagyoni kár is.³⁸

Az előbbiekben idézett Ptk. 6:552.§-a a nem vagyoni hátrányokra utalást nem tartalmaz. Az új Ptk. magyarázata értelmében a személyi sérelemért járó sérelemdíjat a termékfelelősségi szabályok szerint kell megtéríteni.¹⁵

Fuglinszky Ádám véleménye szerint, mivel az irányelv hatálya „a nem anyagi károkra” nem terjed ki annak kérdését a tagállami jogalkotóra bízva, ezért álláspontja szerint a termékfelelősség kizárólagossága e körben nem érvényesül, a személyiségi jogaiban sértett a sérelemdíj vonatkozásában más felelősségi jogalapokra is hivatkozhat, ha ez számára kedvezőbb.⁷

A hazai bírói gyakorlatban a felsőbb bírói fórumon az új Ptk. termékfelelősségi szabályaira vonatkozóan eseti döntést nem találtam.

⁶ Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK irányelve.

³⁸ 1993. évi X. törvény a termékfelelősségről 1.§ (4) bekezdés a) pont.

¹⁵ Az új Ptk. magyarázata VI/VI könyv (A sorozat főszerkesztője Petrik Ferenc, a kötet szerkesztője: Welmann György) HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2013., 493. oldal

⁷ Fuglinszky Ádám Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015. 597. oldal

Az előbbieken idézett szabályból következik, hogy a termékfelelősség nem a teljes kárra csak az úgynevezett következménykárokat érinti.³⁹

Az Európai Bíróság a korábban már említett C-285/08 számú ügyben hozott döntésében kimondta, hogy a szakmai használatra szánt és az e körben használt dologban keletkezett kár az Irányelv értelmében nem tartozik a termékkár fogalmába, éppen ezért az Irányelv nem akadályozza annak, hogy valamely tagállam e vonatkozásban az Irányelv által létrehozottnak megfelelő felelősségi rendszert állapítson meg.²¹

Az Európai Bíróság a C-503/13. és a C-504/13. szám alatt egyesített ügyekben kimondta a szívritmus szabályozók és kardioverter defibrillátorok gyártási hibája vonatkozásában, hogy az Irányelv értelmében a kártérítés során az a mérték számít, amely a károkozás következményeinek megszüntetéséhez, az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti jogosan elvárható biztonság szintjének helyreállításához szükséges. Ami az előbbieken megjelölt jogvitában a hibás orvostechikai eszközök esetében a hibás termék cseréjével összefüggő költséget jelenti. Ez a szívritmus-szabályozó vonatkozásában a műtéti költséget is jelenti, amely a kárnak, vagyis halál vagy testi sérülés által okozott kárnak minősül, amiért a gyártó felel. A beültethető kardioverter defibrillátor vonatkozásában az Európai Bíróság azt mondta ki, hogy a nemzeti bíróságnak itt azt kell mérlegelnie, figyelemmel az érintettek különösen sérülékeny helyzetére, hogy a deaktiválás alkalmas-e a termék hibájának elhárítására, vagy a hiba elhárításához a terméket ki kell cserélni.¹⁷

A hazai felsőbb bíróságok több döntésükben is rámutattak arra, hogy a következménykárokat azok, amelyek termékfelelősség jogcímén érvényesíthetők.^{40, 41}

³⁹ Hajnal Zsolt: A hibás termékért való felelősség rendszere és szabályai Európában, Debreceni Jogi Műhely 2018. évi (XV. évfolyam) 1-2. szám (2018. július 8.) www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2_2018/a_hibas_termekert_valo_felelosseg_rendszere_es_szabalyai_europaban (2021. február 15.)

²¹ Moteurs Leroy Somer v. Dalkia Francia & Ace Europe C-285/08 számú ügy Európai Bírósági ítélet (17), (27), (31) bekezdései curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=74809&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

¹⁷ Boston Scientific Medizintechnik GmbH. v. AOK Sachsen-Anhalt-Die Gesundheitskasse és Betriebskrankenkasse RWE, C-503/13., C-504/13. számú egyesített ügyek Európai Bíróság ítélete (49), (50), (52), (53), (54) bekezdések, curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162686&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=18&cid=1349964 (2021. február 15.)

⁴⁰ Fővárosi Ítélet P.20.37203. számú ítélet

⁴¹ Kúria Pfv.V.22.477/2016/7. számú ítélet

A Kúria a Pfv.V.22.477/2016/7. számú ítéletében kifejtette azt is, hogy termékfelelősség alapján a megalapozott kárnak magánhasználatra, illetve magánfogyasztás tárgyául rendelt és a károsult által is ilyen célra használt dologban kell bekövetkeznie. Az ítélet alapjául szolgáló tényállás esetében a felperes tehergépjármű javító műhelyt épített, a paneleket- amelyek a hibájára hivatkozott - ehhez szerezte be, így a magáncélú használatú fogyasztás nem volt megállapítható.⁴¹

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.20.620/2004/14. sorszámú ítéletében is az került kimondásra, hogy az úgynevezett következménykárok azok, amelyek a termékfelelősségről szóló jogszabály alapján érvényesíthetők, magának a terméknek a hibájával kapcsolatban a termékfelelősség nem alkalmazható. A Legfelsőbb Bíróság az előbbieken megjelölt számú ítéletében felülvizsgálati eljárásban járt el. Az alapul szolgáló tényállás szerint a felperes a gépkocsit az I. r. alperestől vásárolta, a II. r. alperes volt a gépjármű forgalmazója. A felperes a gépkocsi utasterében kipufogó gázzzivárgást észlelt, az I. r. alperes több alkalommal megkísérelte a hiba elhárítását. A felperes módosított keresetében az I. r. alperessel szemben szerződésszegéssel okozott kártérítés jogcímén, a II. r. alperessel szemben pedig szerződésen kívüli kártérítés jogcímén terjesztett elő igényt, amely során a kárt a gépkocsi vételárában, a felvett hitel kamatában, a bérelt gépkocsi díjában és jövedelemkiesésben jelölte meg. Egyetemlegesen kérte kötelezni az I., II. r. alpereseket. A másodfokú bíróság állapította meg ítéletében, hogy az 1993. évi X. törvény 3.§ (1) és (2) bekezdése alapján termékfelelősség jogcímén a II. r. alperes is kártérítésre köteles. A Legfelsőbb Bíróság a II. r. alperes marasztalására vonatkozó rendelkezést helyezte hatályon kívül és a II. r. alperes vonatkozásában a keresetet elutasította kimondva, hogy a felperes által megjelölt károk nem tartoznak az úgynevezett következménykárok körébe.⁴²

Megállapítható, hogy a felsőbb bírói fórumok szintjén rendelkezésre álló bírói gyakorlat a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvényen és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen alapulnak. Az előbbieken ismertetett bírósági döntés idején is a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény volt hatályban, amely eljárásjogi szabályhoz kapcsolódó gyakorlat az volt, hogy a bíróságnak minden az adott tényállás alapján szóba jöhető jogcímen vizsgálnia kellett a keresetet. Az előbbieken megjelölt bírósági döntésben is a felperes a keresetét nem alapította a

⁴¹ Kúria Pfv.V.22.477/2016/7. számú ítélet 34. számozott bekezdés

⁴² Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.20.620/2004/14. számú ítélet.

termékfelelősségi jogszabályra a másodfokú bíróság volt az, amely megállapította a II. r. alperes kártérítési felelősségét termékfelelősségi alapon, amit utóbb a Legfelsőbb Bíróság az előbbieken ismertettek szerint hatályon kívül helyezett.

Az Európai Bíróság több döntésében is kimondta a 85/374. EGK irányelv 13. cikkének értelmezése kapcsán, hogy más szerződéses vagy szerződésen kívüli felelősségi rendszerek alkalmazását az Irányelvvel létrehozott termékfelelősségi rendszer nem zárja ki, ha azok jogalapja különböző, mint például a rejtett gyártási hibákért vagy meghibásodásért való kellékszavatosság.^{19, 21}

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.21.175/2005/5. számú közbenső ítéletét megelőző eljárás arra példa, hogy sokszor több jogcímen történt és történik az igényérvényesítés. Az alapul szolgáló tényállás az volt, hogy a felperes személygépkocsit, gumibroncsot vásárolt az I. r. alperes üzletében a II. r. alperes által importált termékből. A II. r. alperes a gumibroncsokra 5 év garanciát is vállalt. A felperes az autópályán a gépjárművel balesetet szenvedett, mert a gépjármű bal hátsó kerekének futófelülete levált, a gumibroncsköpeny a benne tárolt levegőt rendkívül rövid idő alatt elvesztette és az útról kisodródva a felperes a járművével felborult. Személyi sérülései is keletkeztek, illetve dologi kára. A felperes egyetemlegesen kérte kötelezni az I., II. r. alpereseket. Hivatkozott a Ptk. 248.§-a szerinti jótállásra, a Ptk. 305.§-a alapján hibás teljesítésre, a Ptk. 310.§-a alapján hibás teljesítésből eredő kártérítésre, a Ptk. 339.§ (1) bekezdésére, a szerződésen kívüli kártérítés szabályaira és a termékfelelősségről szóló 1993. évi X. törvény 1.§, 2.§ és 3.§-át is megjelölte. A Legfelsőbb Bíróság által helybenhagyott közbenső ítélet az alperesek egyetemleges kártérítési felelősségét állapította meg jótállás jogcímen és termékfelelősség jogcímen is.⁴³

IV. Összegzés

A hazai bírói gyakorlatban és az Európai Bírósági döntések között kevés olyan állt rendelkezésre, amely kifejezetten a termékfelelősség szabályozásával foglalkozna azonban egy jelentős

¹⁹ Centre hospitalier universitaire de Besançon V. Thomas Dutruieux és Caisse primaire d'assurance maladie du Jura, Európai Bírósági ítélet C-495/10. számú ügy curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=117194&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

²¹ Moteurs Leroy Somer v. Dalkia France & Ace Europe C-285/08 számú ügy Európai Bírósági ítélet curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=74809&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

⁴³ Legfelsőbb Bíróság Pfv. VII.21.175/2005/5. számú közbenső ítélet

jogintézményről van szó, hiszen a károsult, közvetlenül fordulhat a gyártóval szemben. Elképzelhető, hogy a termékfelelősség jogintézménye a jövőben jelentősebb szerepet kaphat, hiszen a gazdaság, tudomány, technológia folyamatosan fejlődik és olyan új termékek jelennek meg - pl. az informatika területén is -, amelyre más jogi szabályozás nem terjed ki, azonban az Irányelv termékre vonatkozó általános fogalma az igényérvényesítést ezen új termékek vonatkozásában is biztosítani fogja. Az Irányelv alkalmazását az Európai Bizottság figyelemmel kíséri és 5 évente jelentést terjeszt a Tanács elé a tapasztalatokról és szükség szerint megfelelő javaslatokat is tesz.⁶ (Irányelv 21. cikke)

⁶ Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK irányelve 21. cikk.

Felhasznált irodalomjegyzék

Könyv:

- 7 Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2015.
- 15 Az új Ptk. magyarázata VI/VI. könyv (A sorozat főszerkesztője Petrik Ferenc, a kötet szerkesztője: Welmann György) HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest 2013.

Internetes források:

- 3 Dr. Lábady Tamás: A termékfelelősségről (Fogyasztóvédelmi szemle 2004. júniusi szám tvszemle.hu/archivum/2004_juniusi_szam/paragrafus/a_termekfelelossegrol/ (2021. február 15.)
- 34 Dr. Szikora Veronika - Dr. Fézer Tamás: A termékfelelősség szabályozási modelljei az EU-ban és az USA jogrendszerében / Fogyasztóvédelmi Szemle 2009. júniusi szám fvszemle.hu/archivum/2009_juniusi_szam/kilato/termekfelelosseg_szabalyozasi_modelljei_EUban_es_USA_jogrendszerében (2021. február 15.)
- 39 Hajnal Zsolt: A hibás termékért való felelősség rendszere és szabályai Európában, Debreceni Jogi Műhely 2018. évi (XV. évfolyam) 1-2. szám (2018. július 8.) www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2_2018/a_hibas_termekert_valo_felelosseg_rendszere_es_szabalyai_europaban/ (2021. február 15.)

Jogforrások:

- 1 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.
- 2 1993. évi X. törvény indokolása a termékfelelősségről.
- 4 Legfelsőbb Bíróság 1986. évi 501. sorszámú eseti döntése. (BH 1986. 501.)
- 5 Legfelsőbb Bíróság 1986. évi 512. sorszámú eseti döntése. (BH 1986. 512.)
- 6 Európai Közösségek Tanácsa 1985. július 25-i 85/374. EGK irányelve.
- 8 Európai Közösségek Bizottsága v. Francia Köztársaság C-177/04. számú ügy Európai Bíróság ítélete

curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=57661&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

- 9 Skov Æg kontra Bilka Lavprisvarehus A/S és Bilka Lavprisvarehus A/S kontra Jette Mikkelsen és Michael Due Nielsen C-402/03. számú ügy Európai Bíróság ítélete.
curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=57286&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1368974 (2021. február 15.)
- 10 María Victoria González Sánchez v. Medicina Asturiana SA C-183/00. számú ügy, Európai Bíróság ítélete
- eur_lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0183 (2021. február 15.)
- 11 Fővárosi Ítéltábla Gf. 10.41.276/2003/6. számú ítélet.
- 12 Debreceni Ítéltábla Pf.2.20.640/2013/7. számú ítélet.
- 13 Declan O'Byrne v Sanofi Pasteur MSD Ltd and Sanofi Pasteur SA C-127/04. számú ügy, Európai Bíróság ítélete.
- curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=55647&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)
- 14 Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21.578/2008/6. számú ítélet
- 16 N.W, L.W, C.W. v. Sanofi Pasteur MSD SNC, Caisse primaire d 'assurance maladie des Hauts - de-Seine, Carpinco között folyamatban volt ügy, C-621/15. Európai Bírósági ítélet.
curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=192054&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1346936 (2021. február 15.)
- 17 Boston v. Scientific Medizintechnik GmbH. v. AOK Sachsen- Anhalt Die Gesundheitskasse és Betriebskrankenkasse RWE, C-503/13., C-504/13. számú egyesített ügyek Európai Bíróság ítélete
curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162686&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=18&cid=1349964 (2021. február 15.)
- 18 Nordisk Pharma GmbH v. S. C-310/13. számú ügy Európai Bíróság ítélete
curia.europa.eu/juris/document/documents.jsf?text=&docid=159824&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)
- 19 Centre hospitalier universitaire de Besançon v. Thomas Dutrueux és Caisse primaire d 'assurance maladie du Jura, Európai Bíróság ítélete C-495/10. számú ügy

curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=117194&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)

- 20 Aventis Pasteur SA v. OB. C-358/08 számú ügy Európai Bíróság ítélete
curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76602&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)
- 21 Moteurs Leroy Somer v. Dalkia France & Ace Europe C-285/08 számú ügy Európai Bíróság ítélete
- curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=74809&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=first&part=1&cid=1349964 (2021. február 15.)
- 22 Henning Vedfeld v Århus Amstkommune C-203/99. számú ügy Európai Bíróság ítélete
eur_lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:61999CJ00203 (2021. február 15.)
- 23 Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.599/2008/11. számú közbenső ítélet
- 24 Kúria Pfv.VIII.20.168/2012/7. számú ítélet
- 25 Kúria Pfv.III.20.648/2016/9. számú közbenső ítélet
- 26 Kúria Pfv.V.21.386/2016/7. számú ítélet
- 27 Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.171/2012/6. számú ítélet
- 28 Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.528/2001/5. számú ítélet
- 29 Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.23.641/1998. számú ítélet
- 30 Fővárosi Ítéltábla Pf.3.21.312/2008/3. számú végzés
- 31 Fővárosi Ítéltábla Pf.8.21.869/2012/4. számú ítélet
- 32 Kúria Gfv.IX.30.335/2011/8. számú végzés
- 33 Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.923/2001/4. számú ítélet
- 35 X. BV v. Staatssecretaris van Financiën C-661/15 számú ügy Európai Bíróság ítélete
curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=195434&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1342389 (2021. február 15.)
- 37 Kúria Pfv.V.20.224/2016/8. számú ítélet
- 38 1993. évi X. törvény a termékfelelősségről.
- 40 Fővárosi Ítéltábla P.2037203. számú ítélet
- 41 Kúria Pfv.V.22.477/2016/7. számú ítélet
- 42 Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.20.620/2004/14. számú ítélet
- 43 Legfelsőbb Bíróság Pfv. VII. 21.175/2005/5. számú közbenső ítélet

Egyéb:

- 36 Dr. Harcsa Katalin: A termékfelelősség jogintézményének hazai szabályozása és bírói gyakorlata kitekintéssel az Európai Bíróság döntéseire, Szakdolgozat 2020. Fogyasztóvédelmi szakjogász képzés levelező tagozat, Debreceni Egyetem Állami és Jogtudományi Kar, kéziratban.